

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Miska Nipuli

Kiertuemanagerointi nykypäivän Suomessa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi AMK

Esitys- ja teatteritekniikka

Opinnäytetyö

22.5.2019

Tekijä(t) Otsikko	Miska Nipuli Kiertuemanagerointi nykypäivän Suomessa
Sivumäärä Aika	37 sivua + 1 liite 22.5.2019
Tutkinto	Medianomi AMK
Tutkinto-ohjelma	Esitys- ja teatteritekniikan tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Esitys- ja teatteritekniikka
Ohjaaja(t)	Esitys- ja teatteritekniikan lehtori Mikko Pirinen Valosuunnittelija, esitystekniikan tuntiopettaja Jyrki Sinisalo
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on perehtyä Suomessa tapahtuvien esiintymisten kiertuemanagerointiin, keskittyä vastaamaan nykypäivän viihdeteollisuuden kiertuemanagereille asettamiin vaatimuksiin ja tuoda esiin aiheeseen liittyviä ongelmia tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmin.</p> <p>Työssä hyödynnetään erityisesti ongelmien esiin tuonnissa alan eri ammattikuntien edustajille tehtyä haastattelututkimusta. Haastatteluja on analysoitu teemoittelemalla. Tämän ohella pohditaan kiertuemanageroinnin merkitystä eri kokoisten ja erilaisilla budjeteilla liikkuvien tuotantojen kohdalla. Näiden lisäksi työn viitekehyksenä esitellään yleisimmät kiertuemanagerin työtehtävät menemättä kuitenkaan liian syväälle yksityiskohtiin.</p> <p>Työn tavoitteena on kertoa kiertuemanagerin roolista ja työnkuvasta ja tuoda alalla olevaa niin kutsuttua hiljaista tietoa kirjalliseen muotoon, koska aiheesta ei ole juurikaan olemassa aiempia suomenkielisiä teoksia, sekä tarjota alustavia ratkaisuja aiheeseen liittyviin ongelmiin mahdollista jatkokehittelyä varten edistämään alan kehitystä.</p>	
Avainsanat	kiertuemanageri, kiertuemanagerointi, tuotanto, esituotanto

Author(s) Title	Miska Nipuli Tour Managing In Today's Finland
Number of Pages Date	37 pages + 1 appendices 22 May 2019
Degree	Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme	Live Performance Engineering
Specialisation option	Live Performance Engineering
Instructor(s)	Mikko Pirinen, Senior Lecturer Jyrki Sinisalo, Lighting Designer, Part-Time Teacher
<p>The purpose of this thesis is to familiarize oneself with the tour managing of performances taking place in Finland and to concentrate on meeting the demands of today's entertainment industry. Moreover, a further goal is to highlight the related problems using research development methods.</p> <p>In particular, interviews conducted with representatives of various professions in the field are used to highlight the problems. In addition to this, the importance of tour managing for productions of different sizes and budgets is considered. In addition to these, the work framework is presented as the most common tasks of the tour manager without going into too much detail.</p> <p>The aim of the thesis is to provide information about the role and work of the tour manager and to bring the so-called tacit knowledge in the field to the written form, as there are very few previous Finnish-language studies on the subject, and to provide preliminary solutions to related problems for possible further development to promote the development of the field.</p>	
Keywords	tour manager, tour managing, production, pre-production

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kiertuemanageri	2
2.1	Kiertuemanagerin tehtävät – Ennen kiertuetta	2
2.1.1	Esituotanto	3
2.1.2	Riderit	3
2.1.3	Matkustus ja kuljetus	4
2.1.4	Majoitukset	5
2.1.5	Aikataulutus ja ajanhallinta	6
2.1.6	Viestintä – yhteydenpito ja kommunikointi	7
2.1.7	Master Tour	8
2.1.8	Promotapaamisten organisointi	9
2.1.9	Kiertueella tarvittavan kaluston vuokraus ja hankinta	10
2.1.10	Kiertueella tarvittavan kaluston lennättäminen	10
2.2	Kiertuemanagerin tehtävät – Ennakovalmistelut ennen keikkapäivää	11
2.3	Kiertuemanagerin tehtävät – Keikkapaikalla	13
2.4	Tapausesimerkkejä aikataulutuksesta ja yhteydenpidosta	16
2.4.1	1. tapausesimerkki	16
2.4.2	2. tapausesimerkki	17
2.4.3	3. tapausesimerkki	18
3	Turvallisuus	19
4	Haastattelututkimus	22
4.1	Tutkimuksen lähtökohdat ja kohdennus sekä prosessi	22
4.2	Tutkimuksen esittely	23
4.3	Aineiston analyysimenetelmä	25
4.4	Tutkimustuloksien esittely	25
4.4.1	Budjetti	26
4.4.2	Multitasking eli moniajo	26
4.4.3	Ajankäyttö ja tietojen dokumentointi	26
4.4.4	Riderit	27
5	Johtopäätökset	29
5.1	Budjetti	29
5.2	Multitasking eli moniajo	29
5.3	Ajankäyttö ja tietojen dokumentointi	30

5.4 Riderit	31
6 Yhteenveto	33
Lähteet	35
Haastattelut	37
Liitteet	
Liite 1. Arttu Wiskari, tekninen rider 2018	

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on perehtyä Suomessa tapahtuvien esiintymisten kiertuemanagerointiin, keskittyä vastaamaan nykypäivän viihdeteollisuuden kiertuemanagereille asettamiin vaatimuksiin ja tuoda esiin aiheeseen liittyviä ongelmia tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmin.

Työssä hyödynnetään erityisesti ongelmien esiin tuonnissa alan eri ammattikuntien edustajille tehtyä haastattelututkimusta. Tämän ohella pohditaan kiertuemanageroinnin merkitystä eri kokoisten ja erilaisilla budjeteilla liikkuvien tuotantojen kohdalla. Näiden lisäksi työn viitekehyksenä esitellään yleisimmät kiertuemanagerin työtehtävät menemättä kuitenkaan liian syvälle yksityiskohtiin.

Työn tavoitteena on kertoa kiertuemanagerin roolista ja työnkuvasta ja tuoda alalla olevaa niin kutsuttua hiljaista tietoa kirjalliseen muotoon, koska aiheesta ei ole juurikaan olemassa aiempia suomenkielisiä teoksia, sekä tarjota alustavia ratkaisuja aiheeseen liittyviin ongelmiin mahdollista jatkokehittelyä varten edistämään alan kehitystä.

Lähteiden ja haastattelututkimuksen lisäksi käytän opinnäytetyössä apuna omia havaintojani ja kokemuksiani noin 400 kiertuemanageroidun keikan osalta, koska aiheeseen liittyviä sopivia lähteitä on saatavilla vähän.

Koen että aihetta on tarpeellista käsitellä, jotta alalle saataisiin kiertuemanageroinnista kertovaa mahdollista uutta kirjallista lähdemateriaalia ja koska aiheen käsitteleminen ja tutkiminen on minulle kiinnostavaa, sekä tarpeellista tulevaisuuden työn kehittämisen ja tekemisen kannalta.

2 Kiertuemanageri

Kiertuemanageri (engl. tour manager, road Mmanager) on osa esiintyjäryhmän henkilökuntaa, jonka pääsääntöisiin tehtäviin kuuluu esiintymisiin liittyvien aikataulujen ja käytännön järjestelyjen organisointi. Näistä tehtävistä kerrotaan tarkemmin tämän opinnäytetyön muissa luvuissa. Kiertuemanageri työskentelee ennen kiertuetta yhteistyössä esiintyjäryhmän ohjelmatoimiston ja/tai keikkamyynnin sekä mahdollisen erillisen managerin kanssa sopien suunniteltujen aikataulujen noudattamisesta ja esiintymisien suunnittelusta toteutumisesta kiertueen käynnistyessä. Kiertueen aikana kiertuemanageri työskentelee tiiviissä yhteistyössä esiintyjäryhmän teknisen henkilökunnan, esiintyjäryhmän ja tapahtumajärjestäjien (myöhemmin tilaaja) kanssa. Kiertuemanageri on linkkinä esiintymisiin liittyvien tahojen välillä (Tamminen 2019). Näitä tahoja ovat muun muassa esiintyjäryhmän teknikot, talon teknikot, muusikot, levy-yhtiön edustajat, ohjelmatoimiston tuotantotyöntekijät ja manageri sekä asiakkaat, yleisö ja tilaaja.

Suomessa kiertävien tuotantojen kohdalla kiertuemanagerina toimii useimmiten yksi esiintyjäryhmän teknikoista, ja hänen työkuvaansa saattaa usein kuulua myös tuotantopäällikön työtehtävät, ellei tuotantoon ole erikseen kiinnitetty henkilöä tähän rooliin (Tamminen 2019). Tämän vuoksi onkin syytä huomioida, että tässä opinnäytetyössä esiteltyjä esitysteknisiä asioita voi suuremmissa tuotannoissa tai ulkomailla hoitaa jonkin muun edellä mainituista tittleistä omaava erillinen henkilö.

2.1 Kiertuemanagerin tehtävät – Ennen kiertuetta

Seuraavissa opinnäytteen alaluvuissa käsitellään yleisimpiä kiertuemanagerin työtehtäviä. Luvut on eroteltu karkeasti ennen kiertuetta tapahtuvaan esituotantoon ja keikkapaikalla tapahtuvaan toimintaan. On kuitenkin huomioitava, että osittain nämä asiat saattavat mennä päällekkäin, eikä tarkkoja rajoja, milloin mitään tapahtuu, voida määrittää.

Kiertuemanagerina toimii usein yksi esiintyjäryhmän teknikko, ja näin ollen hän saattaa vastata usein myös kiertueen tuotantopäällikön työnkuvasta. Tuotantopäällikkö vastaa usein kiertueen esitysteknisestä toiminnasta esimiehen roolissa. Kiertuemanageri puolestaan hoitaa muita tuotannollisia töitä, kuten majoitukseen ja logistiikkaan liittyviä

asioita (Tamminen 2019). Työnkuvat menevät etenkin Suomessa tapahtuvissa tuotannoissa usein päällekkäin, ja esitysteknisestä osaamisesta ja tietämyksestä on näin ollen kiertuemanagerin työssä toimivalle henkilölle hyötyä (Tamminen 2019).

2.1.1 Esituotanto

Ennen kiertuetta kiertuemanageri on usein mukana palavereissa, joissa käydään läpi sovitut keikat, niiden ajankohdat ja paikkakunnat sekä niihin jo mahdollisesti myyntivaiheessa sovitut erikoisjärjestelyt. Yksi tärkeimmistä tehtävistä suunnitteluvaiheessa on kiertuetta koskevan budjetin määrittäminen. (Workman 2012, 16.) Ilman huolella tehtyä budjetointia työn tekeminen on hankalaa, ellei jopa mahdotonta. Koska tapahtumatuotanto on todella riskialtista taloudellista toimeentuloa ajatellen (Kangas 2011, 27), on kiertueen kulurakenteen ja budjetin määrittäminen esituotantovaiheessa todella tärkeää. On myös erityisen tärkeää, että tuotannossa toimivien roolit ja työnjaot tehdään jo ennen kiertuetta selväksi, jotta mahdollisilta epäselvyyksiltä vältytään ja tiedetään, kuka hoitaa mitään. Kiertueen alkaessa kiertuemanageri vastaa muun muassa logistiikkaan, majoitukseen ja turvallisuuteen liittyvistä asioista ja asioiden yleisestä suunnittelusta toteutumisesta. (Tamminen 2019.).

2.1.2 Riderit

Riderit tai raiderit (engl. rider) ovat yleinen keino kiertueen suunniteltuun toteutukseen tarvittavien tietojen jakamiseen. Rider on kirjallinen dokumentti, joka on osa esiintymissopimusta. Se laaditaan kokemukseni mukaan parhaimmassa tapauksessa hyvissä ajoin ennen kiertuetta, esituotannon aikana. Siitä ilmenee tiedot, mitä esiintyjäryhmän mukana kulkee kiertueen aikana ja erityisesti mitä he tarvitsevat toimitettuna paikan päälle, jotta esiintyminen saadaan toteutettua suunnitellusti. Teknisen riderin laatii usein esiintyjäryhmän tekninen henkilökunta ja se kattaa yleensä tiedot tarvittavasta lavan koosta, ääni-, valo- ja kuvatekniikasta sekä sähkön tarpeesta. Liitteessä 1 on esimerkki laatimastani teknisestä riderista. Yhteystiedot on rajattu liitteen riderista pois tätä opinnäytetyötä varten.

Turvallisuuteen ja tarjoiluun liittyvät asiat ilmenevät yleensä erillisestä muihin asioihin liittyvästä yleisestä riderista, niin sanotusta hospitality riderista. Hospitality sanan suomenkielisenä vastineena voidaan pitää vieraanvaraisuutta. Tähän kuuluu listaus toivotusta tarjoilusta, majoituksesta ja muusta yleisestä kohtelusta. Tämän riderin laatii

yleensä kiertuemanageri tai ohjelmatoimiston tuotantotyöntekijä yhteistyössä esiintyjien kanssa.

Hospitality rider ja tekninen rider saattavat olla jossain tapauksissa yhdistetty yhdeksi kokonaisuudeksi (Workman 2012, 119–145).

2.1.3 Matkustus ja kuljetus

Kiertuemanagerilla on tärkeä rooli moniin aikatauluihin ja raha-asioihin liittyvissä asioissa, kuten myös matkustukseen liittyvissä asioissa.

Kiertuetta valmisteltaessa on kokemukseni mukaan tärkeätä keskustella tekniikkaryhmän kanssa heidän laitteidensa ja henkilökunnan tarvitsemasta kuljetuskapasiteetista, sekä niistä syntyvistä kustannuksista.

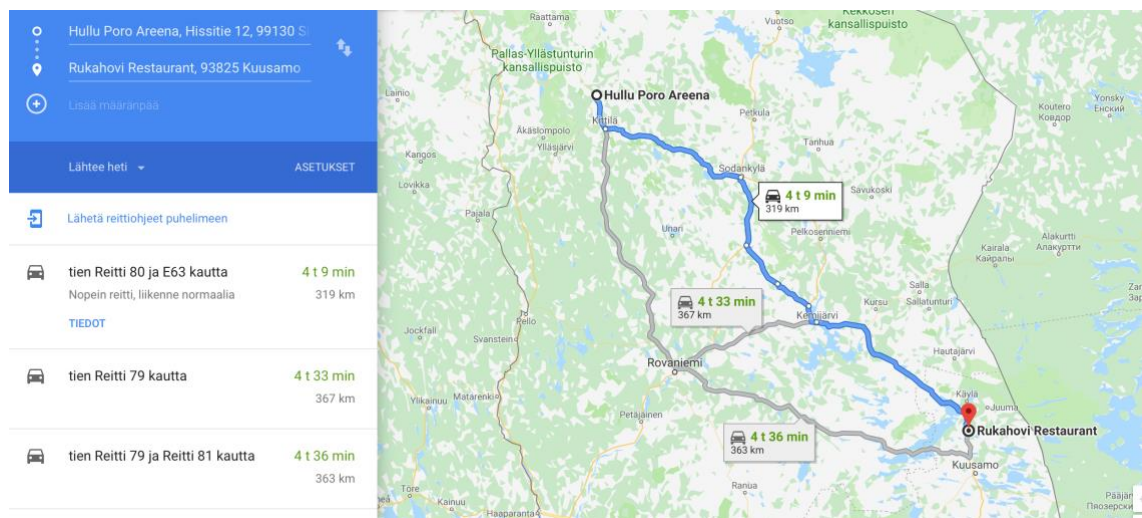
Kiertuemanageri suunnittelee ja sopii parhaan mahdollisen kuljetuskapasiteetin budjetin ja aikataulujen asettamissa rajoissa. Tarvitaanko kiertueelle mukaan esimerkiksi kaksi pakettiautoa, joista toiseen menee tekniikka ja tekninen henkilökunta ja toiseen esiintyjät, vai kuljetaanko kaikki yhdessä kiertuebussilla. Entä montako kuljettajaa tarvitaan, jottei lain määräämiä ajoaikoja ylitetä. Vaihtoehtoja on monia, mutta niistä on syytä löytää kaikkien aikatauluun ja käytettävissä olevaan budjettiin nähden sopivin vaihtoehto.

Kun sopivin vaihtoehto on löydetty, kiertuemanagerin on pidettävä kiertueen aikana kiinni ennalta suunnitellusta aikataulusta ja reagoitava mahdollisiin tien päällä kuljetuskalustoon kohdistuviin ongelmiin ja onnettomuuksiin. Tämän kaltaiset tapahtumat vaikuttavat sekä ryhmän aikatauluihin että kiertueen ajaksi käytettäväksi suunniteltuun budjettiin. Kiertuemanagerilla tulee siis kokemuksieni mukaan olla aina joka asiaan varasuunnitelma ja mielellään varasuunnitelman varasuunnitelma.

Mikäli esiintyjäryhmälle ei ole sovittu hotellitasoista majoitusta vaan majoitus tapahtuu esimerkiksi kiertuebussissa on kiertuemanagerin osattava aikatauluttaa matkustusaikoihin riittävät tauot peseytymistä varten. Normaalit tauot ruokailuja ja kuljettajan lepoa varten ovat luonnollisesti osa kiertuemanagerilta vaadittavaa aikatauluosaamista. Kiertuebussilla matkustamisen suurimmiksi hyödyiksi voidaankin katsoa mahdollisuus majoittua bussissa, eikä näin ollen erillisiä hotellimajoituksia

välttämättä tarvita lainkaan. Tämä vaihtoehto näkyy säästönä majoituskustannuksissa. Lisäksi mikäli esiintyjäryhmä kulkee erilleen teknisestä henkilökunnasta, voivat esiintyjät saapua esiintymispaikalle huomattavasti myöhemmin, eikä heidän tarvitse odotella tekniikan kasaukseen kuluva-aikaa.

Matkustusaikoihin vaikuttaa myös käytettävissä oleva kuljetuskalusto. Linja-autolla tai kuorma-autolla matkustaminen on huomattavasti hitaampaa kuin pakettiautolla tai henkilöautolla, koska linja-auton ja kuorma-auton nopeudet on rajoitettu joko 80 tai 100 kilometrin tuntinopeuksiin (Ajoneuvoluokkia koskevat nopeusrajoitukset 353/2006, § 3). Alla olevassa kuviossa 1 on esimerkki kahden eri esiintymispaikan välisestä reaaliaikaisiin liikennetietoihin perustuvasta matka-ajasta. Liikuttaessa linja-autolla tai kuorma-autolla tai rekalla matka-aika lasketaan usein jakamalla välimatka keskinopeudella 70 tai 75 km/tunnissa. Matka-aikaan lisätään aiemmin mainitut tauot.

Kuvio 1. Esimerkki Google Maps -palvelusta matkustusreittejä valitessa. (Google 2019.)

2.1.4 Majoitukset

Majoittuminen on olennainen osa kiertue-elämää. Kiertuemanageri varmistaa ennakkoon varatuista majoituspaikoista, mihin aikaan vastaanotto on auki. Mikäli vastaanotto ei ole avoinna esiintyjäryhmän suunnitellun saapumisajankohdan aikaan, kiertuemanageri selvittää, mistä ja miten huoneiden avaimet saadaan ja tarvittaessa noutaa ne etukäteen. (Tamminen 2019.)

Kiertuemanageri selvittää hotellin paikoitusmahdollisuudet, parhaat reitit majoitukselle saapumiseen ja esimerkiksi sähköpistokkeiden paikat, jotta ryhmän auto saadaan tarvittaessa sähköihin.

Joissakin tapauksissa kiertuemanageri myös vastaa majoituksista syntyvistä kuluista ja laskuttaa ne myöhemmin ohjelmatoimistolta, ellei majoitusta ole sovittu tilaajan laskuun tai sitä ei hoideta laskutuksella jälkikäteen.

Kiertuemanageri lisäksi selvittää ruokailuajankohdat ja esimerkiksi mahdollisuudet saunomiseen tai muuhun vapaa-ajan viettoon ja ilmoittaa ne eteenpäin kaikkien tietoon.

2.1.5 Aikataulutus ja ajanhallinta

Kyky aikatauluttaa asioita on yksi kiertuemanagerin tärkeimmistä taidoista (Tamminen 2019). Aikataulutuksessa täytyy alusta alkaen ottaa huomioon sekä teknisen henkilökunnan että esiintyjäryhmän toivomukset ja tarpeet. Mikäli koko ryhmä liikkuu yhdellä autolla, merkitään saapumisaikojen lisäksi myös matka-ajat valmiiksi, jottei kenenkään tarvitse niitä erikseen alkaa selvittämään. Myös etäisyydet keikkapaikan ja majoituksen tai ruokailupaikan välille kannattaa merkitä joko kilometreinä tai minuutteina riippuen siitä liikutaanko esimerkiksi keikkabussilla vai pakettiautoilla. Mikäli liikutaan erikseen tekniikan ja esiintyjäryhmän autoilla, on hyödyllistä esittää myös toivomus, milloin esiintyjäryhmän olisi hyvä saapua paikalle, etteivät he ensinnäkään ole tekniikkaryhmän tiellä ja toisekseen ettei heidän tarvitse saapua paikalle turhaan liian aikaisin.

Aikataulutuksessa suurimmat haasteet ovat usein kokemuksen mukaan ryhmän jäsenten henkilökohtaiset menot tai tilanteet, joissa esimerkiksi esiintymispaikalle ei pääse tiettyyn, tekniikan kasauksen kannalta suotavaan aikaan sisälle tai paikalla on useita esiintyjä eikä varsinaista talon teknistä henkilökuntaa. Myös tämän kaltaisissa useiden esiintyjien iltojen kohdalla, joissa ei syystä tai toisesta ole paikalla ketään teknisen tuottajan tai promoottorin kaltaista henkilöä, on tärkeää ottaa yhteyttä muihin esiintyjiin riittävän aikaisin ja sopia mahdollisista kaluston jakamisista tai yleisistä aikatauluasioista, jotta ilta sujuisi kaikkien kannalta jouhevasti ja mahdollisimman vähällä säädöllä ja mielipahalla (Workman 2012, 158–160). Esimerkiksi esiintyjäryhmän mukanaan tuoma laitteisto ei ole yleisten ohjelmantoimitusehtojen mukaan

lähtökohtaisesti muiden esiintyjien käytössä (Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit Ry 2019), mutta ennalta sovittuna saattaa olla kaikkein paras vaihtoehto, että kaikki esiintyjät käyttävät samaa kaiutinjärjestelmää, ettei paikalle tarvitse tuoda kahta tai jopa useampaa järjestelmää. Tällaisissa tapauksissa on kuitenkin syytä sopia niin ikään ennakkoon mahdollisista laitevuokrista, joita järjestelmän omistaja saattaa vaatia. Olettamuksien varaan ei omien kokemuksieni mukaan kannata jättää mitään.

2.1.6 Viestintä – yhteydenpito ja kommunikointi

Yhteydenpito, kommunikointi ja viestintä ovat avainasemassa tiedon jakamisen ja uuden tiedon luomisen kannalta. Tiedon jakaminen ja uuden tarpeellisen tiedon luominen ei ole mahdollista ilman tehokasta viestintää (Pitkämäki 2007, 12). Ammattimainen kiertuemanageri omaa hyvät sosiaaliset taidot ja kommunikoi ja harjoittaa juuri tehokasta viestintää. Sosiaaliset taidot ovatkin yksi hyvän kiertuemanagerin ominaisuuksista, joita ei juuri opi, kuin työskentelemällä ihmisten parissa (Tamminen 2019).

Työyhteisössä kaikkien viestien ei tarvitse välittyä kaikille, vaan ainoastaan niille joita viesti koskee. Viestinnän tulee olla suunniteltua, jottei siitä tulisi hallitsematonta ja turhaa (Pitkämäki 2007, 13). Sama pätee myös kiertue-elämässä. Tiedon saaminen ja jakaminen helpottavat kaikkien työtä ja elämää sekä ennen kiertuetta, sen aikana, että sen jälkeen.

Vaikka jotkin tiedot, kuten raha-asiat on esitettävä erittäin tarkasti, on myös osattava suodattaa ja yksinkertaistaa tiettyjä asioita. Esiintyjä ei kannata kuormittaa ylimääräisellä tiedolla, jota he eivät välttämättä tarvitse. Tällaisia tietoja voivat olla esimerkiksi jokin yksityiskohta pysäköinnistä tai tekniset tiedot. Etenkin silloin kun kuljetaan samalla kyydillä esiintyjäryhmän kanssa, on tällaiset tiedot turhia esiintyjille. Kuljettajalle nämä puolestaan ovat sitäkin tärkeämpiä. On siis osattava kohdistaa oikeat ja riittävät tiedot oikeille henkilöille.

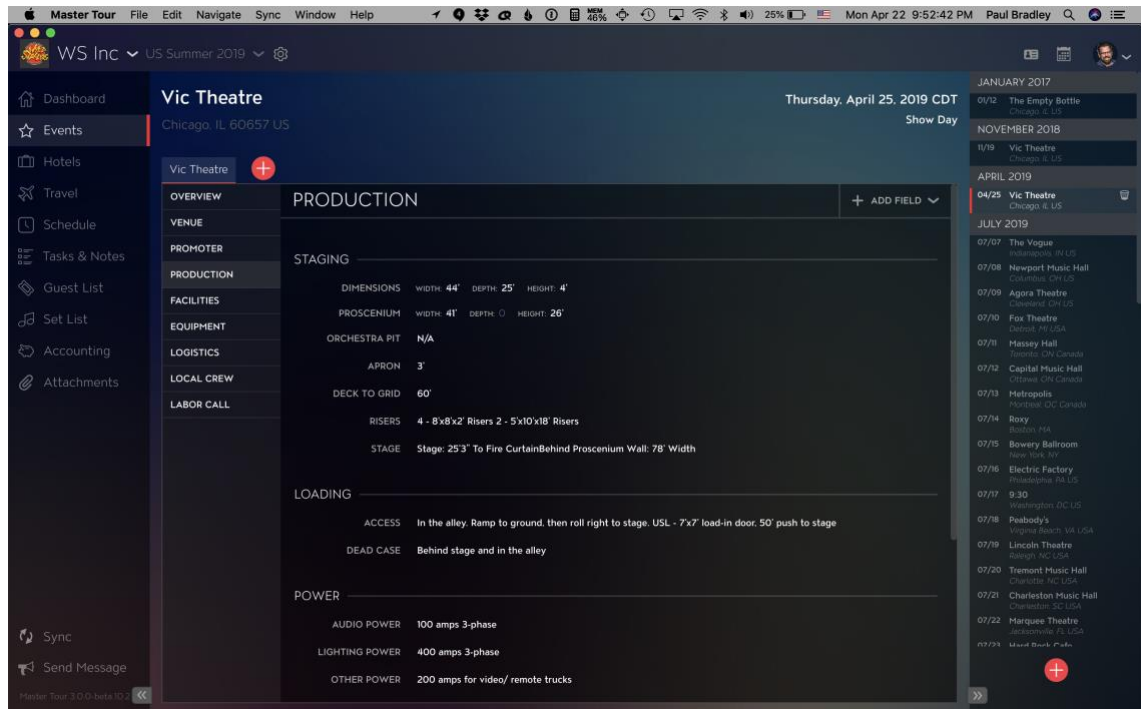
Kaiken yhteydenpidon ja tiedon olisi kiertueen aikana hyvä kulkea kiertuemanagerin kautta. Hän pystyy parhaiten hoitamaan oman osuutensa toteutuksessa, mikäli kaikki vähäpätöisimmiltäkin tuntuvat asiat ilmoitetaan hänelle. Kiertuemanagerin on helppo arvioida onko asia sellainen että se tulisi jollakin tavalla ottaa huomioon tai aiheuttaako se mahdollisesti jonkinlaisia lisäjärjestelyjä.

Yhteydenpitoon on nykypäivänä monia eri vaihtoehtoja. Sähköposti lienee niistä edelleen suosituin. Lisäksi monilla esiintyjäryhmillä on esimerkiksi oma Facebook- tai Whatsap-ryhmä, jossa keikkainfot jaetaan kaikkien tietoon. Sosiaalisen median lisäksi vaihtoehtoinen kommunikointitapa ammattipiireissä on Master Tour -ohjelmisto. Kiertuemanagerin roolissa puhelut ja sähköpostit esiintyjäryhmän, tekniikkaryhmän ja esimerkiksi tilaajan välillä ovat suuri osa käytännön työtä.

Kiertueiden jälkeiset palaverit ja kehityskeskustelut yhdessä tuotantoon osallistuneiden kesken toimivat hyvänä tilaisuutena keskustella siitä menikö kiertue suunnitellusti ja mitä asioita voitaisiin tehdä toisin tulevaisuudessa. Kehityskeskusteluiden tarkoitus onkin työyhteisön sisäisessä viestinnässä menneen tarkastelun sijasta keskittyä tulevaan (Pitkämäki 2007, 18).

2.1.7 Master Tour

Kiertuemanageri voi yhdessä ohjelmatoimiston tuotannon kanssa käyttää erilaisia apuvälineitä kiertueen suunnittelussa. Yksi näistä apuvälineistä on Master Tour. Tämä Eventricin kehittämä sovellus on tietopankki kiertueiden suunnittelua, yhteydenpitoa ja arkistointia varten. Sovellus auttaa jakamaan esiintymisiin liittyviä tietoja reaaliajassa määritellyn yhteisön sisällä. Päivän aikataulut, vieraslistat ja muut tiedot siirtyvät helposti kaikkien tietoon. Master Tour toimii myös tietopankkina, sillä sieltä löytyy jopa tuhansien esiintymispaikkojen yhteyshenkilöiden yhteystiedot ja esimerkiksi arvokasta tietoa paikan sähköistä, pysäköinnistä ynnä muusta. (Eventric 2017.) Sovellus laajenee koko ajan yhä useampien siirtyessä sen käyttäjiksi, mutta tähän päivään mennessä se ei kuitenkaan ole täysin pystynyt korvaamaan paperisia dokumentteja osana kiertuetuotantoja, vaikka esimerkiksi Warner Music Live korvasi tämän opinnäytteen tekohetkellä vuonna 2019 PDF-muotoiset keikkojen ennakkotuotantoon liittyvät dokumenttinsa siirtymällä laajemmin Master Tour -ohjelmiston käyttöön.

Kuvio 2. Master Tour -ohjelmiston näkymä, josta selviää muun muassa keikkapaikan lavan koko, roudausreitti ja saatavilla olevat sähkönsyötöt. (Bradley Paul/Eventric 2019.) Kuva julkaistu tekijän luvalla.

2.1.8 Promotapaamisten organisointi

Kiertuemanageri auttaa kiertueelle sovittujen promotapaamisten, kuten esimerkiksi haastattelujen ja fanitapaamisten järjestämisessä ja aikatauluttamisessa. Kiertuemanageri tarkistaa, että esiintyjä on tietoinen tapaamisista ja varmistaa, että esiintyjä on ajoissa paikalla ja toisaalta ettei esiintyjä joudu odottamaan turhaan. Kiertuemanageri on osaltaan myös mukana ylläpitämässä ja kohentamassa esiintyjän julkisuuskuvaa. Kiertuemanageri toimii siis usein linkkinä esiintyjäryhmän ja median välillä, ellei tähän tehtävään ole nimetty erillistä henkilöä. (Scion AV 2012.)

Usein esiintyjällä on kokemuksiensa mukaan erillinen henkilö, media-vastaava tai manageri, joka sopii haastattelut ja muut tapaamiset. Tällöin kiertuemanagerin vastuulle jää lähinnä sovituista aikatauluista huolehtiminen ja niiden yhteensovittaminen esiintyjän muuhun aikatauluun kiertueen aikana.

2.1.9 Kiertueella tarvittavan kaluston vuokraus ja hankinta

Kiertuemanageri vastaa usein yhteistyössä teknisen henkilökunnan kanssa kiertueella tarvittavan kaluston vuokrauksesta ja hankinnasta. Kiertuemanageri pitää huolen että tarvittava kalusto saadaan ajoissa hankittua budjetissa varattuun hintaan. Kiertuemanageri saattaa siis kilpailuttaa kalustonhankinnan eri toimittajien välillä. Kun laitteiston toimittaja on valittu on syytä sopia logistiikasta ja tarvittavista ennakkovalmisteluista. Miten tekninen laitteisto siirtyy paikasta toiseen, ja missä esimerkiksi voidaan pitää tekninen harjoitus ja milloin. Tuleeko laitteisto miten pitkälle valmisteltuna toimittajalta, vai jääkö valmistelu esiintyjäryhmän teknikoiden työksi.

Kyseessä saattaa olla suuri tai pieni hankinta, mutta sitäkin tärkeämpi asia, joka tarvitsee kiertueen toteutusta varten hoitaa. Esimerkiksi uuden taustalakanan hankinta tai backlinen vuokraus lentokeikalle (Workman 2012, 75). Myös tietynlaiset juoksevat asiat, kuten paristojen tai kitaran varakielten hankinta kiertueen aikana saattaa usein jäädä kiertuemanagerin tehtäväksi. Tässäkin tapauksessa on erityisen tärkeää, että kiertuemanagerille on kiertueen budjettiin ennalta varattu määritelty summa näiden juoksevien asioiden kattamiseen.

2.1.10 Kiertueella tarvittavan kaluston lennättäminen

Kiertueeseen voi sisältyä lentokeikkoja, jolloin kaikkea kalustoa ei pystytä kuljettamaan mukana, vaan kaluston määrää täytyä karsia. Tällöin kiertuemanageri varmistaa että joko keikkapaikalta löytyy vastaavaa kalustoa, tai sopii niiden vuokrauksesta paikalliselta toimijalta. (Workman, 2012, 75–77.) Osa omasta kalustosta täytyy lennättää. Tällöin kiertuemanagerin tehtäviin kuuluu listata lentorahtiin lähtevät tavarat, niiden mitat ja painot, ja huolehtia että tarvittavat soittimet päätyvät erikoishihnalle mikäli kyseessä on esimerkiksi herkästi rikkoutuva tai suuri soitin. Kiertuemanageri varmistaa että kaikille lennätettävillä tavaroille löytyy matkatavaraliput tai vaihtoehtoisesti maksaa syntyvät ylimääräiset kulut lentokentällä.

Lentokeikkojen lisäksi samanlainen kalustoon kohdistuva organisointitarve saattaa ilmaantua merellä, mikäli kalusto kulkee merirahdilla. Tämä on kuitenkin etenkin Suomessa melko harvinaista.

Vaikka tavaroiden rahtaus olisi kuinka hyvin suunniteltu, on myös mahdollista että jokin tavara unohtuu, rikkoontuu tai jopa häviää kuljetuksen yhteydessä. Näissä tilanteissa joudutaan usein turvautumaan linja-autorahtiin tai taksikuljetuksiin. Rikkoutuneiden ja kadonneiden tavaroiden kohdalla on syytä selvittää kenen vakuutuksista ne ja korvaavien laitteiden kuljetuksesta johtuvat kulut katetaan. Kokemuksieni mukaan usein on kuitenkin huomattavasti halvempaa, että korvaava laite hankitaan esiintymispaikalle keinolla millä hyvänsä, kuin että esiintyminen jouduttaisiin kokonaan perumaan. Näissä tilanteissa on kokemuksieni mukaan aiheellista, että sopimusosapuolet ovat perillä yleisistä ohjelmantoimitusehdoista.

	A	B	C	D
1	Tavara	Paino (kg)	Mitat (cm)	Huom!
2	Basso	9,0	125x40x18	
3	FOH-salkku	12,0	56x35x23	
4	HD-räkki	21,8	62x48x34	
5	IEM-salkku	14,0	55x19x59,5	
6	Kemper-vahvistin	9,9	60x32x30	
7	Kitara 1	7,9	105x37x12	
8	Kitara 2	7,0	110x44x12	
9	Koskettimet	27,0	112x47x18	Erikoismatkatavarahihnalle
10	Mikrofonit	13,3	66x48x13	
11	Pedaalilauta (basso)	14,0	65x44x21	
12	Pedaalilauta (kitara)	15,0	65x44x21	
13	Symbaalit	13,0	60cm	Pyöreä, halkaisija 60cm

Kuvio 3: Esimerkki yksinkertaisesta lentotavaralistasta. Google Sheets -taulukosta näkee lentorahdin kannalta olennaisimmat tiedot; paino, mitat ja muut huomiot. (Nipuli Miska 2019.)

2.2 Kiertuemanagerin tehtävät – Ennakkovalmistelut ennen keikkapäivää

Kiertuemanagerin tehtäviin kuuluu yleinen asioiden varmistelu ja informaation sujuva välitys oikeille tahoille (Tamminen 2019). Kiertuemanageri varmistaa, että tilaajalla on käytössään ajantasaiset riderit niin tekniikan, kuin hospitalityn osalta ja että niiden vaatimuksiin on vastattu asianmukaisesti.

Kiertuemanagerin on hyvä olla yhteydessä jokaiseen esiintymispaikkaan ennakkoon ja varmistaa, että kaikki myyntihetkellä sovitut asiat ja aikataulut pitävät varmasti edelleen paikkaansa, ja käydä läpi mahdolliset muutokset (Tamminen 2019). Kiertuemanageri saattaa usein myös vastata paikallisten apukäsien hankinnasta/palkkaamisesta. Apukäsillä tarkoitetaan alan yleisten käytäntöjen mukaan henkilöitä, joiden työnkuvaan kuuluu vierailevan tuotannon teknikkojen avustaminen tavaroiden siirtämisessä.

Kiertuemanageri laatii esiintyjäryhmälle dokumentit (myöhemmin keikkainfot) ohjelmatoimistolta ennakkoon saamiensa informaatioiden ja mahdollisesti myöhemmin sopimiensa asioiden perusteella. Keikkainfo sisältää usein ainakin seuraavat asiat:

- keikkapaikan nimi ja kaupunki (sekä maa)
- keikkapaikan osoite
- tekniikan yhteystieto keikkapaikalle
- lähtöaika edellisen keikan majoitukselta
- matka-aika ja kilometrit keikkapaikalle
- saapumisajankohta keikkapaikalle
- tekniikan load-in -aika
- soundcheck -aika
- aika yleisön sisäänkäynnille (ovet)
- ruokailuaika ja -paikka
- esiintymisaika
- tieto mahdollisista muista esiintyjistä
- majoituspaikka
- erikoisjärjestelyt (kuten sovitut haastattelut yms.) (Workman 2012).

Keikkainfo voi sisältää myös muun muassa seuraavia asioita:

- sääennustus keikkapaikalle
- matkalle kaavailtujen taukopaikkojen nimet ja ajankohdat
- myytyjen ennakkolippujen määrä
- keikkapaikan yleisökapasiteetti

Ylempänä esitellyn keikkainfon lisäksi kiertuemanageri voi koostaa tekniikkaryhmälle oman, lähinnä teknisiin asioihin painottuvan keikkainfon. Se sisältää aiemmin mainittujen asioiden lisäksi esimerkiksi seuraavia omassa työssäni hyödyllisiksi tiedoiksi osoittautuneita asioita:

- paikoitusmahdollisuudet
- käytössä olevan teknisen laitteiston tiedot
 - merkki
 - malli
 - määrä
 - kytkentäkaavio
 - mallinnuskuvat
- tiedot sähköistä
- roudausreitti
- käytettävissä olevat sivutilat
- lavan koko (Soilamo 2019).

2.3 Kiertuemanagerin tehtävät – Keikkapaikalla

Keikkapaikalle saavuttaessa kiertuemanagerin on ensimmäiseksi hyvä esittäytyä promootorille tai muulle tilaajan edustajalle ja käydä läpi päivän kulku. Kiertuemanageri sopii mistä tarvittavat ajo- ja pysäköintiluvat saadaan. Tämän jälkeen hän käy esiintyjäryhmän kannalta oleellimmat keikkapaikan tilat läpi ja esimerkiksi varmistaa että roudausreitit ovat varmasti sovitusti esteettömiä ja pukuhuonetilat asianmukaisesti vapaat ja puhtaat – valmiina esiintyjäryhmää varten. Kiertuemanageri nimikoi tarvittavat tilat ohjelapuvin, kuten ”backstage”, ”toilet/shower” ja ”catering”, sekä tuotannosta riippuen kiinnittää takahuonealueen seinille vielä paperiset versiot laatimastaan keikkainfosta. Hän varmistaa että kaikki tavarat ja henkilöt ovat oikeissa paikoissa oikeaan aikaan.

Myöhemmin esiteltävän haastattelututkimuksen tuloksien mukaan pienempiä, mutta nykypäivänä olennaisia käytännönongelmia ovat paikoitellen ahtaat, lavan yhteydessä olevat aputilat. Tuotantojen kasvaessa yhä suuremmiksi on tärkeää, että kiertuemanageri sopii yhdessä stagemanagerin kanssa, milloin aputilat ovat

käytettävissä. Tapahtuman oma stagemanageri on yleisesti ottaen paras vastaamaan lavan ja sen lähialueiden toiminnasta ja turvallisuudesta. Yleinen asioiden varmistelu keikkapaikalla takaa illan sujuvan etenemisen (Tamminen 2019).

Kiertuemanagerin on hyvä jo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa varmistaa että catering on varmasti saanut tiedon mahdollisista erityisruokavalioista ja pitää huolta että mahdolliset esiintymisen jälkeiset niin kutsutut ”yöpalat” on tilattu ja tulossa oikeaan aikaan, ettei siirtymistä majoitukselle tai kohti seuraavaa keikkapaikkaa tarvitse myöhäistää, eikä ruoka puolestaan pääse jäähtymään.

Kiertuemanageri pitää yhdessä teknisen henkilökunnan kanssa huolta, että mahdolliset muut esiintyjät saavat omat kasauksensa ja soundcheckinsä tehtyä sovitun aikataulun sisällä ja että vaihdot sujuvat kaikkien kannalta ripeästi ja hyvin.

Kaiken tämän ohessa kiertuemanagerin tehtäviin kuuluu pieni, mutta sitäkin tärkeämpi tehtävä, vieraslistan laatiminen ja toimittaminen tilaajalle (Workman 2012, 254). Mikäli mahdollista, kiertuemanageri saattaa toimia mahdollisen merchandise -myyjän apuna tuotteiden esillepanossa tai keikan ajan myynnissä. Merchandise -myyjällä tarkoitetaan esiintyjän mainostuotteita myyvää henkilöä. Kiertuemanageri hoitaa myös ennen ryhmänsä esiintymistä lavalla tarvittavat lavajuomat ja -pyyhkeet paikoilleen ennen esiintymisen alkua ja varmistaa että lava on kaikin puolin valmis esitystä varten (Scion AV 2012). Kuvion 3 mukainen esimerkki auttaa havainnollistamaan kiertuemanagerin keikkapäivän työtehtäviä.

Working Double-duty on a Tour

12:00 PM	Load-in
	check out stage
	set up production office
	send out laundry to wash and fold
	order lunch for entourage
	sort vehicle parking for support acts
	assign dressing rooms
	post signs and sheets
	make sure dressing room catering will be set up on time
	have bus coolers iced down
	do your duties for second job: tune PA, program lighting console
	get ticket count from promoter rep
	get band ready to do press
	start guest list and passes
	answer emails
	get dinner buyout from promoter rep and disperse
	start band press
	do your duties for second job: do line check or focus lighting rig
	clear room for sound check
	finish press and bring band in for sound check
4:00 PM	Sound Check
	finish sound check
	do meet-and-greets
	have runner get band dinner if show is a buyout
	answer emails
	finish guest list and passes and give to promoter rep
	get ticket count from promoter rep
	make sure venue is clear and announce doors opening
7:00 PM	Doors Open
	begin to examine promoter expense receipts
	have bus coolers iced down again
	do your daily accounting
	make sure stage manager gets support act started on time
	check on band
	answer emails
	give band one-hour to showtime call
9:30 PM	Showtime
	check on band after show is over
	do show settlement
	give security okay to let guests back stage
	pack up production cases
	receive after show food and take to bus
	pack up dressing room cases
	round up entourage to leave town
	do a head count before bus leaves
2:00 AM	Bus call
	post tomorrow's sheets in front and back lounge of bus

301

Kuvio 4: Esimerkki yksityiskohtaisemmasta muistilistasta kiertuemanagerille. (Workman 2012, 301.)

Esiintymisen päätyttyä kiertuemanageri käy tilaajan kanssa läpi lipunmyynnin ja kirjaa tarvittavat tiedot ylös ohjelmatoimistolle toimitettavaksi. Mikäli kyseessä on käteislaskukeikka kiertuemanageri vastaanottaa rahasumman ja kuittaa sen maksetuksi, sekä hoitaa tilityksen ohjelmatoimistolle. Kiertuemanageri hoitaa (pääsääntöisesti ulkomailla kiertävissä tuotannoissa) myös mahdolliset valuutanvaihdot.

Tiettyjä tarpeita ei aina voida ennakoida ja kiertuemanageri käykin esiintyjäryhmän kanssa läpi onko jotain mitä keikan jälkeen tarvitaan mitä ei jo ennalta paikan päältä

löydy. Tietynlaisiin erikoistoiiveisiin vastaaminen ja muu esiintyjäryhmän hyvinvoinnista huolehtiminen ovat arkipäivää kiertuemanagerin työssä (Tamminen 2019).

Ulosroudauksen ja pakkauksen aikana kiertuemanageri varmistaa että kalusto löytää paikkansa, eikä mitään pääse unohtumaan kyydistä. Hän myös kuittaa tapahtuman stagemanagerille tai muulle vastaavalle taholle että työ heidän tuotantonsa osalta kyseisessä paikassa on ohi ja aputilat voidaan vapauttaa muille esiintyjille. Viimeistään kaluston pakkauksen jälkeen hän tekee jo seuraavan päivän keikkainfot valmiiksi ja jakaa ne kaikkien tietoon. Oleellisinta on, että kaikki tietävät tässä vaiheessa mihin kellonaikaan matka kohti seuraavaa keikkapaikkaa seuraavana päivänä alkaa.

2.4 Tapausesimerkkejä aikataulutuksesta ja yhteydenpidosta

Aiemmissa luvuissa käsiteltiin aikataulutuksen ja yhteydenpidon merkitystä osana kiertuetuotantoa. Kiertueen aikana tapahtuu kuitenkin asioita, joihin ei varsinaisesti voida vaikuttaa ennalta. Kiertuemanagerilta vaaditaankin kylmähermoisuutta ja tilannetajua (Kangas 2012). Siihen miten mahdollisiin muuttujiin reagoidaan voi kiertuemanageri vaikuttaa. Ammattitaitoinen kiertuemanageri on, kuten jo aiemmin mainittu, valmistautunut kaikkeen ja hänellä on varasuunnitelma tilanteeseen kuin tilanteeseen. Reagointikyky ja ongelmanratkaisutaidot ovatkin ominaisuuksia, joista ei koskaan kiertueella ollessa ole ainakaan haittaa (Tamminen 2019). Tapausesimerkkien tarkoitus on havainnollistaa mahdollisia kiertueen aikana vastaantulevia tilanteita, koska kiertuemanagerointi on aalana sellainen, ettei sitä voi pelkän teoreettisen tiedon perusteella kovinkaan helposti sisäistää (Tamminen 2019).

2.4.1 1. tapausesimerkki

Esiintyjäryhmän auto hajoaa ja ryhmä ei tule ehtimään sovittuun aikaan paikalle.

Soundcheckiä ei siis pystytä tekemään, vaikka tekniikkaryhmä olisikin päässyt omalla autollaan ajoissa paikalle ja kaikki olisi teknisesti valmista. Kiertuemanagerin täytyy järjestää esiintyjäryhmän autolle nopea huolto tai korvaava auto tilalle, jotta matka pääsisi jatkumaan ja jotta esiintyjäryhmä ehtisi paikalle edes keikan alkuun mennessä.

Kiertuemanagerin tulee myös informoida tilaaja, mikäli backlinea joudutaan roudaamaan sovittun roudausajan ulkopuolella ja sopia miten tämä saataisiin suoritettua mahdollisimman pienin häiriöin täyden salin läpi. Tässäkin esimerkkitalanteessa helpottaa mikäli esiintyjäryhmällä on kiertuemanageri, joka pystyy asiaa hoitamaan, koska tähän ei suoranaisesti saa olla esiintyjäryhmän ongelma. Heidän tehtävänsä on esiintyä.

Monenlaisia muuttujia voi siis ilmaantua vielä keikkapaikalla, joten on helpompaa mikäli henkilö, jonka kanssa asioista voi sopia on paikan päällä, eikä satojen kilometrien päässä mahdollisesti vastaamassa puhelimeen. Laskelmoivuus ja hyvin tehty esituotanto siis yksinkertaistaa asioita, mutta kuten mainittua, tilanteet muuttuvat ja silloin tarvitaan nopeaa reagoitua ja päätösten tekoa.

2.4.2 2. tapausesimerkki

Pidemmän matkan päässä asuva rumpali ilmoittaa aamulla viestillä saapuvansa omalla autolla keikkapaikalle vasta puoli tuntia ennen esiintymistä.

Pikaisesti tarkasteltuna viesti saattaisi vaikuttaa lähes aiheettomalta, mutta se voi aiheuttaa moniakkin toimenpiteitä. Kiertuemanagerin on tiedotettava tekniikkaryhmälle, jotta he tietävät kasata rumpalin rummut valmiiksi ja tarvittaessa tarkistaa niiden toimivuus ja sointi omatoimisesti. Muuta esiintyjäryhmää on myös hyvä informoida asiasta, koska muut eivät välttämättä näe tarpeelliseksi käydä soundcheckissä, mikäli musiikin rytmisen pohjan luova rumpali on estynyt saapumasta paikalle. Tämä voi tarkoittaa ettei yhtye halua tulla paikalle liian aikaisin, mikäli soundcheckiä ei ole. Kolmantena on syytä varmistaa, että keikkapaikalta löytyy parkkipaikka ylimääräiselle autolle. Mikäli riderissa on mainittu, että ryhmä liikkuu tietyllä automäärällä, voi esimerkiksi festivaaleilla olla ruuhkaa esiintyjien parkkialueella ja ajoluvat pitää saada ajoissa hoidettua. Eli kiertuemanagerin on tässä tapauksessa oltava yhteydessä keikkapaikalla olevaan yhteyshenkilöön ja sovittava asiasta erikseen. Vielä neljäntenä toimenä on syytä tarkastaa navigaattorista rumpalin lähtöpaikan ja keikkapaikan välinen etäisyys ja varmistua siitä että rumpali varmasti ehtii suunnittelemaansa ajassa paikalle. Tai mikäli matkalla on ruuhkaa, on siitä järkevää tiedottaa.

2.4.3 3. tapausesimerkki

Keikkapaikalle on kiinnitetty kolme esiintyjää ja tilaaja on olettanut että esiintyjät A ja B voivat ”luonnollisesti” käyttää esiintyjän C laitteistoa.

Tämän kaltaisia tilanteita tulee sekä omien kokemusteni, että haastattelututkimukseni mukaan valitettavasti pienien tai keskisuurten tuotantojen kanssa valitettavasti tänäkin päivänä vastaan. Tässä tilanteessa on tärkeää, että kiertuemanageri on tilanteesta tietoinen ja pystyy hyvissä ajoin sopimaan onko muiden ryhmien mahdollista käyttää esiintyjän C laitteistoa, vai ei ja tarjota vaihtoehtoisia ratkaisua. Myös vaihtojoiista ja tilantarpeesta on syytä sopia ennakoon. Kokonaisuuden kannalta on kaikkien puolesta helpompaa, että asioista sovitaan etukäteen ja ollaan vuorovaikutuksessa muiden esiintyjien henkilökunnan kanssa (Workman 2012, 158–160).

3 Turvallisuus

Tässä luvussa lyhyesti käsiteltävä tapahtumaturvallisuus keskittyy vahvasti esiintymistilaisuuksiin ja esiintyjäryhmän, sekä heidän henkilökuntansa ja laitteistonsa turvallisuuteen. Tapahtumaturvallisuuteen liittyvä suhtautuminen on useiden haastattelujeni ja internetissä käytyjen keskustelujen perusteella Suomessa hyvällä tasolla, verrattuna maailmanlaajuiseen tasoon, vaikka parantamisen varaa etenkin lupaasioiden ja kokemattomuuden, sekä tiedon puutteen vuoksi yhä esiintyy (Tapahtumaturvallisuusryhmä 2018).

Tapahtumajärjestäjät, kuten esimerkiksi tässä tapauksessa tilaajat, saattavat olla tietämättömiä velvoitteistaan tai käytännöistä, mikä vaikeuttaa myös kommunikointia eri toimijoiden kanssa. Tässä tapauksessa eri toimijoilla tarkoitetaan sekä keikan järjestävää tahoa, viranomaisia, että esiintyjän henkilökuntaa, kuten kiertuemanageria.

Kiertuemanageri on oikea henkilö ohjeistamaan ja informoimaan tilaajia esiintymisiin liittyvistä turvallisuusvaatimuksista, sekä linkki tapahtuman turvallisuudesta vastaavan tahon ja esiintyjäryhmän välillä. Kiertuemanagerin on hyvä olla, mikäli vain mahdollista, mukana tapahtuman turvallisuuspalaverissa, koska kiertuemanagerilla on yhdessä tuotannon oman stagemanagerin kanssa suuri rooli tapahtuman turvallisuuden ylläpitämisessä ja edistämässä. Suomessa kiertävissä tuotannoissa on kuitenkin hyvin harvinaista, että tuotannolla olisi oma stagemanageri, joten oikeastaan kaikki turvallisuuteen liittyvät asiat kuuluvat kiertuemanagerin vastuualueeseen. (Tamminen 2019.)

Aiheita ja huomioon otettavia seikkoja esiintymisen turvallisuutteen liittyen on muun muassa seuraavia:

Esiintyjien saattaminen lavalle ja lavalta pois joudutaan toisinaan etenkin klubiolosuhteissa toteuttamaan yleisön läpi, jolloin esiintyjien turvallisuuteen kohdistuu suuri riski. Etenkin näissä tilanteissa esiintyjäryhmän turvallisuuteen on kiinnitettävä erityisen suurta huomiota. Joissakin tapauksissa on havaintojeni ja kokemuksieni mukaan yleistä että kiertuemanageri kulkee yhdessä esiintyjän ja järjestyksenvalvojen mukana reitin takahuoneesta esiintymislavalle.

Pienemmillä keikkapaikoilla, kuten esimerkiksi monessa suomalaisessa ravintolassa, ei välttämättä ole lavan ja yleisön välissä minkäänlaista kaidetta, aitaa tai muuta yleisön lavalle pääsyä estävää ohjausta, vaikka asiasta oltaisiin mainittu sopimuksen kirjallisissa liitteissä, ridereissa. Näissä tapauksissa kiertuemanageri voi vaatia tällaisen pystyttämistä tai muuta keinoa, jolla turvallisuudesta vastaava taho estää yleisön pääsyn lavalle. Järjestyksenvalvojien täytyy tietää mihin kohtaan sijoittua, jotta ulkopuolisten pääsy lavalle voidaan estää ja näin ollen turvata lavalla olevien työrauha ja -turvallisuus. Järjestyksenvalvojien oikea sijoittuminen takaa toisaalta myös esteettömän näkymän lavalle ja yleisö pääsee nauttimaan esityksestä paremmin. Kiertuemanageri tuntee esiintyjäryhmän tarpeet ja tietää ohjeistaa järjestyksenvalvoja minkälaisella periaatteella käytännössä toimitaan esiintymisen aikana (Tamminen 2019). Käytännön esimerkkejä tällaisista asioista on esimerkiksi klubiolosuhteissa juomien päätyminen lavan etureunalle. Juomista saattaa aiheutua kaatuessaan liukastumisvaara. Myös lavalla oleva tekninen laitteisto voi vaurioitua ja aiheuttaa vakavia turvallisuusuhkia sähköiskuvaaran muodossa mikäli juomat läikkyvät laitteistolle.

Kiertuemanagerin työnkuvaan kuuluu usein esiintyjien huolenpidon ohella myös tekniikkaryhmän tarpeiden huomiointi (Tamminen 2019). Yksi teknikoiden kannalta olennaisimmista asioista on yleisön joukkoon sijoitetun, hyvällä kuulo- ja näköyhteydellä olevan miksauspisteen turvallisuus. Alueen tulisi olla rajattu aidoin, mutta valitettavasti tämä ei aina toteudu. Tällöin järjestäjän tulisi osoittaa paikalle riittävän monta järjestyksenvalvojaa, jotta myös miksaajan ja valohenkilön työrauha voidaan taata ja heidän käytössään olevat laitteet säilyvät käyttökuntoisina.

Yleinen siisteys lisää kokemuksiini mukaan työturvallisuutta. Tätä voidaan edesauttaa pitämällä kulkureitit vapaana ja lava, sekä muut työskentelyalueet kuivina, jotta liukastumisvaaraa ei pääse syntymään. Myös kaapeloinnin on syytä olla siististi toteutettu ja kaikki ripustukset asianmukaisesti tehtyjä ja varmistettuja. Kun vierailtava tuotanto saapuu esiintymispaikalle, kiertuemanageri tarkistaa muiden tilojen ohella myös esiintymislavan ja sen lähialueen turvallisuuden. Lavan tulee olla kuiva, turvallisesti kasattu ja siisti. Mikäli vierailtavalla tuotannolla on oma stagemanageri tämä jää hänen tehtäväkseen.

Esiintyjien ja heidän henkilökuntansa turvallisuuteen liittyvät kulkuluvat on yleensä festivaalituotannoissa hoidettu tapahtumajärjestäjän puolesta. Klubiolosuhteissa varsinaisia artistipasseja tai muita kulkulupia ei välttämättä ole, vaan mikäli tarpeellista

niiden laatiminen ja tulostaminen jää kiertuemanagerin vastuulle. Kulkulupien avulla pystytään varmistamaan että takahuoneeseen ja muihin vain esiintyjäryhmälle tarkoitettuihin tiloihin on pääsy vain luvan omaavilla henkilöillä. Kiertuemanageri ohjeistaa järjestyksenvalvojat noudattamaan laatimiaan kulkulupia. (Workman, 2012, 250–253)

Turvallisuudesta keskusteltaessa on syytä muistaa että esiintyjäryhmän edustajilla on oikeus keskeyttää esitys mikäli järjestyshäiriöitä todetaan tai niiden katsotaan objektiivisesti olevan mahdollisia, eikä mahdollisia puutteita korjata (Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit Ry 2019). Kiertuemanageri on usein paras henkilö arvioimaan näitä tilanteita (Tamminen 2019).

Turvallisuudessa on tapahtumatuotantojen kohdalla siis kyse sekä esiintyjien, teknikoiden, yleisön, että paikalle tuodun teknisen laitteiston turvallisuudesta ja kiertuemanagerilla on merkittävä rooli turvallisen toiminnan edistämässä ja ylläpitämisessä.

4 Haastattelututkimus

4.1 Tutkimuksen lähtökohdat ja kohdennus sekä prosessi

Kiertuemanageroinnin asema on Suomessa nykypäivänä tuotantojen koosta riippuen hyvin vaihteleva, mutta teemoiltaan samankaltaiset ongelmat näyttävät ilmaantuvan lähes jokaisessa tuotannossa. Työni tutkimusosassa pyrin löytämään näitä yhdistäviä teemoja ja tarjoamaan niihin alustavia ratkaisuja johtopäätösosiossa.

Etenin tutkimusprosessin aikana seuraavalla tavalla:

- Kehittämiskohteen tunnistaminen ja tavoitteiden määrittely.
- Kehittämiskohteeseen perehtyminen viitekehyksen avulla.
- Kehittämistehtävän määrittäminen ja rajaus.
- Tietoperustan laatiminen ja menetelmän suunnittelu.
- Kehittämistyön toteuttaminen haastattelututkimuksen avulla.
- Aineiston tulosten analysointi ja johtopäätöksien tekeminen.

Kehittämiskohteena tässä työssä on kiertuemanagerina työskentely Suomessa tapahtuvissa tuotannoissa. Konkreettisesti tämä tarkoittaa myöhemmin esiteltäviä, haastattelututkimuksesta nousseita teemoja ja niihin liittyviä johtopäätöksiä. Tavoitteiksi määritin konkreettisten kehitysideoiden ja ratkaisujen esittämisen tutkimuksen johtopäätösluvussa. Näitä ideoita ja ratkaisuja voidaan käyttää lähtökohtana ja viitekehyksenä myös mahdollisissa jatkotutkimuksissa.

Työn viitekehyksen avulla pyrin perehtymään aiheeseen ja kertomaan kiertuemanagerin roolista ja keskeisistä työtehtävistä kirjallisten lähteiden, haastattelulähteiden ja omien kokemusteni ja havaintojeni avulla. Perehtyminen aiheeseen on siis tapahtunut teoriassa ja käytännössä. Käytännön perehtyminen on aiheeni huomioon ottaen tärkeää, sillä kiertuemanagerointi on aihe, joka on hyvin käytännönläheistä työtä (Tamminen 2019).

Opinnäyteprosessin alusta alkaen ongelmani on ollut aiheen ja varsinaisen kehittämistehtävän rajaus. Prosessin aikana kuitenkin rajaaminen muuttui helpommaksi ja koin mielekkääksi ja hyödylliseksi rajata kehittämistehtäväksi Suomessa tapahtuvien tuotantojen kiertuemanageroinnin ja viitekehyksen sekä haastattelututkimuksen avulla selvinneet teemat, joihin koen alan kehittämisen kannalta olevan olennaista löytää

ratkaisuja. Tämä osa-alue työssäni on vahvasti sidoksissa kehittämiskohteen ja tavoitteiden määrittelyyn ja prosessin aikana nämä tapahtuivat osaltaan samaan aikaan.

Tutkimuksen tietoperustaa laadin viitekehystä luodessani, tutustuessani aiheeseen teorian ja käytännön tasolla. Näiden avulla oli hyvin pian selvää, että tutkimusmenetelmäni tulee olemaan haastattelututkimus. Valitsin haastattelun tutkimusmenetelmäksi, koska koin, että se on paras keino tuoda esiin niin kutsuttua hiljaista tietoa ja sen avulla on helppo syventää tutkittavaa asiaa sekä sen seuraavissa luvuissa kuvattavia tuloksia on mahdollista käyttää tulevaisuudessa mahdollisia jatkotutkimuksia varten.

4.2 Tutkimuksen esittely

Selvittääkseni ja kartoittaakseni alalla vallitsevia käsityksiä ja näkemyksiä kiertuemanagerin roolista ja siihen liittyvistä ongelmista toteutin puolistrukturoidun haastattelututkimuksen osittain sähköpostitse ja osittain puhelimitse sekä tarvittaessa kasvokkain. Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmän avulla pyrin saamaan aikaan käytännön parannuksia tai uusia ratkaisuja aineistossa ilmeneviin ongelmiin. Kohdensin tutkimuksen tapahtuma-alan eri osa-alueiden ammattilaisiin. Haastatteluun osallistui teknikkoja, kiertuemanagereita, tuotantopäälliköitä, stagemanagereita, tuotantokoordinaattoreita, suunnittelevia äänimestareita ja muusikoita.

Haastattelututkimukseen osallistuneet:

- Janne Brelih, äänimestari, äänisuunnittelija, Helsingin Kaupunginteatteri
- Olli Hartonen, muusikko, Arttu Wiskari
- Temi Kinnunen, teknikko, kiertuemanageri, Antti Ketonen
- Samppa Murtomäki, stagemanageri
- Ninni Palmroos, tuotantokoordinaattori, Warner Music Live
- Kai Poutanen, äänimestari, äänisuunnittelija, Helsingin Kaupunginteatteri
- Kimmo Räsänen, tuotantopäällikkö, Broadway Finland Oy
- Jaakko Suni, teknikko, Backline Rental Finland Oy
- Petteri Vaalimaa, stagemanageri, tapahtumatuottaja

- Mikko Vehmala, muusikko, Arttu Wiskari

Tutkimus sisälsi yhteensä seitsemän ennakkoon valittua kysymystä jotka olivat:

- Millaisin keinoin Suomessa, jossa tuotantojen budjettien takia ei usein ole varaa palkata erillistä kiertuemanageria, voitaisiin tehdä asioita organisoidummin/paremmin?
- Onko Suomessa keikkailevalla yhtyeellä mielestäsi tarvetta kiertuemanagerille? Miksi tai miksi ei?
- Mikäli toimit tai toimisit kiertuemanagerina Suomessa; mitä tietoja odotat saavasi keikkamyyjältä/ohjelmatoimistolta toimiessasi kiertuemanagerina? Mitkä asiat keikkojen esituotannossa kuuluu keikkamyyjälle/ohjelmatoimistolle ja mitkä kiertuemanagerille?
- Mikä on mielestäsi suurin/tärkein yksittäinen asia tai keino miten kiertuemanageri voi osaltaan palvella koko tuotantoa parhaiten?
- Mitkä asiat esituotannossa tarvitsevat mielestäsi/omasta näkökulmastasi eniten parannusta/huomiota nykypäivän yleiseen tasoon verrattuna?
- Entä keikkapaikalla?
- Millaisena näet tulevaisuuden Suomessa keikkailevan yhtyeen esituotannon osalta, tuleeko kiertuemanagerin rooli kasvamaan vai hoitaako ohjelmatoimisto "kaiken"?

Ennakkoon määriteltyjen kysymysten lisäksi haastattelututkimuksessa oli haastateltavan mahdollisuus nostaa esiin muitakin tärkeäksi kokemiaan asioita. Puolistrukturoidun haastattelututkimuksen periaatteiden mukaisesti kysymysten muotoa, tai järjestystä vaihdettiin tarvittaessa tutkimuksen kannalta olennaisen tutkimustiedon aikaansaamiseksi.

Valitsin kysymykset ja haastattelututkimuksen aineiston sillä perusteella, että mahdollisista ongelmista saataisiin luotettava kuvaus, sekä selvittääkseni alan eri toimijoiden välillä mahdollisesti esiintyviä näkemuseroja ja jotta aineistosta olisi mahdollista hahmottaa keskeisiä, yhdistäviä teemoja. Kysymyksiä valitessani otin huomioon kokemuksieni mukaan ammattialan kehityksen kannalta olennaisimmat kehityskohteet. Kysymykset on laadittu siten, että haastateltavan ei tarvitse olla tietoinen

kiertuemanagerin tehtävistä ja että jokaisen alan toimijan olisi helppo kertoa omista toiveistaan ja olettamuksistaan.

4.3 Aineiston analyysimenetelmä

Haastattelututkimuksen aineiston analyysimenetelmäksi valitsin laadullisen analyysin perusmenetelmän, teemoittelun. Teemoittelu sopii aiheeni tutkimusaineistoon, koska sen avulla pyritään hahmottamaan tutkimuksen keskeisiä aihepiirejä eli teemoja (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Teemat, joista haastateltavien kanssa on puhuttu, löytyvät vaihtelevissa määrin ja eri tavoin kaikista haastatteluista.

Teemoittelun avulla pyrin löytämään sellaisia aiheita, jotka toistuvat haastatteluissa muodossa tai toisessa. Eli periaatteessa analyysimenetelmänä teemoittelu muistuttaa luokittelua, mutta lukumäärän sijasta siinä korostuu teeman sisältö. Etenin tutkimuksen anaalysivaiheessa nauhoitettujen haastatteluiden litteroinnin ja kirjallisten haastatteluiden purkamisen ja tallentamisen jälkeen teemojen muodostamiseen sekä ryhmittelyyn ja tämän jälkeen niiden yksityiskohtaisempaan tarkasteluun. Teemoja muodostaessani käytin apuna yksinkertaista taulukointia, jotta näin mitkä asiat aineistossa ovat keskeisiä ja näille mietin yhdistäviä teemoja.

Suorat sitaattit on tutkimustuloksista jätetty tarkoituksella pois, jotta yksittäisiä vastauksia ei voi yhdistää tiettyyn henkilöön.

4.4 Tutkimustuloksien esittely

Haastattelututkimuksessa nousi esiin useita erillisiä pienempiä ongelmakohtia, jotka liittyvät suurelta osin aiemmassa luvussa esiteltyyn viitekehykseen eli kiertuemanagerin työtehtäviin tai niiden puutteelliseen hoitamiseen ja ohjelmatoimistojen asemaan tuotannoissa. Kuitenkin suuremmiksi, yleismaailmallisemmiksi näihin yksittäisiin asioihin vahvasti sidoksissa oleviksi ongelmiksi tutkimuksessa osoittautui budjetointi, ajantasaisen informaation saatavuus ja multitasking eli moniajo. Moniajo on European Union terminologyn virallinen suomenkielinen vastine englanninkieliselle sanalle ”multitasking” (IATE 2019).

4.4.1 Budjetti

Kiertueiden ja esiintymisten budjetointiin ei tutkimuksen mukaan Suomessa ole useinkaan budjetoitu rahaa erillisen kiertuemanagerin pestin täyttämiseen, puhumattakaan tuotantopäällikön palkkaamiseen, vaikkakin jo monissa klubikiertueiden kokoisissa tuotannoissa saattaisi olla ja varsinkin konserttisali- ja festivaalituotannoissa erilliselle kiertuemanagerille on jo selvästi paikkansa, puhumattakaan areenakiertueista. Kulurakenteessa ei välttämättä ole aina huomioitu edes mahdollista lisäkorvausta, mikäli ja kun monesti yksi esiintyjäryhmän teknikoista saattaa teknikkotyönsä ohella hoitaa kiertuemanagerin ja/tai tuotantopäällikönkin pestiä. Tämä luo tutkimuksen mukaan haasteen löytää henkilöitä, jotka ovat tarvittaessa valmiita ja kykeneviä hoitamaan kahta eri työtä, vaikka korvaus ei välttämättä olisi sen mukainen.

4.4.2 Multitasking eli moniajo

Haastattelututkimuksen mukaan ollaan tilanteessa, jossa yksittäiseltä henkilöltä vaaditaan taitoja hoitaa useita eri tehtäviä kyseessä olevan tuotannon kohdalla. Kiertuemanagerin tulee ymmärtää esiintymiset ja niiden tuotanto kokonaisuutena, eikä pelkästään omasta subjektiivisesta työnkuvastaan esimerkiksi kiertueen valosuunnittelijana. Hänen tulee tehdä kaikki kiertuetta koskevat valinnat huomioiden kokonaisuus, niin kutsuttu suuri kuva (Workman 2012, 96). Yhden henkilön hoitaessa kahta tai useampaa työtä saman aikaisesti tämä saattaa kuitenkin olla tutkimusten mukaan haastavaa. Moniajo on tutkimusten mukaan vähemmän tuottavaa kuin yhden asian tekeminen kerralla ja on työsuorituksen huonontumisen ohella myös haitallista ihmisen aivoille. Moniajo harjoittavilla henkilöillä on vaikeuksia järjestää ajatuksiaan ja suodattaa tietoa, joka ei ole tärkeää. (Kauppalehti 2017).

4.4.3 Ajankäyttö ja tietojen dokumentointi

Haastattelututkimuksessa hain perspektiiviä asiaan myös teatterimaailman puolelta kahdelta suunnittelevalta äänimestarilta. Valitsin haastattelututkimukseen mukaan suunnitelevia mestareita, koska koin, että samat ongelmat koskevat sekä minulle tutuiksi tulleiden teatterituotantojen, että keikkatuotantojen kohdalla. Mielestäni näkökulmien etsiminen myös teatteriympäristön puolelta on työssäni perusteltua, koska tavoitteena on saada mahdollisimman laaja kuva kiertuemanagerointiin olennaisesti liittyvästä esituotantovaiheesta ja suunnitelmallisesta työskentelystä useiden eri toimijoiden

kanssa yhteisen tuotannon parissa. Haastattelujen purku- ja analyysivaiheessa löytyikin merkittävä yhteinen piirre kiertue- ja teatterituotantojen väliltä.

Yhteiseksi yleiseksi ongelmaksi, teemaksi, muodostui haastattelututkimuksessa esituotantovaiheen ajankäyttö ja ongelma tietojen dokumentoinnin ja välittämisen suhteen esituotantovaiheesta tuotannon loppuun saakka. Esituotantoon ei aina varata riittäviä ajallisia resursseja ja näin ollen esituotanto jää paikoin vajavaiseksi.

Tietojen dokumentointiin ja niiden välittämiseen liittyvä ongelma nousi esiin myös ongelmana liittyen tiedon välittämiseen vierailevan tuotannon suuntaan. Monilla keikkapaikoilla ei haastattelututkimukseni mukaan ole riittäviä tietoja esimerkiksi käytettävissä olevista teknisistä laitteista.

Tilaaajan tulee olla tietoinen minkä kokoista keikkatuotantoa hän on ostamassa. Tutkimuksen mukaan näin ei kuitenkaan aina ole. Tilaaaja ostaa keikan, jonka kokoluokasta hän ei ole tietoinen. Lava- ja valaistusrakennelmat vaativat tietyn verran tilaa ja nykypäivänä festivaaleillakin esiintyjäryhmän mukana tuotavat valaistusratkaisut ovat kasvaneet entisestään. Tämä saattaa tuotannon kokoluokasta tietämättömälle tilaajalle aiheuttaa ikäviä lisäkuluja ja koko sovittu esiintyminen saattaa peruuntua, mikäli sen kokoluokkaa ei haluta lähteä pienentämään tai tilaaajan budjetti ei veny esiintymisen kannalta olennaisten tarvittavien lisätoimien hoitamiseen

4.4.4 Riderit

Aikaisemmissa luvuissa esiteltyjen hospitality riderin ja teknisen riderin yhdistämisestä muodostuu haastattelututkimuksen mukaan kuitenkin toisinaan ongelmia tai ainakin epäselvyyksiä, sillä esimerkiksi tapahtuman tekniikan toimittajalle tällainen yhdistetty rideri sisältää paljon turhaa tietoa ja sen suodattamiseen menee oma aikansa.

Haastattelututkimuksessa ongelmaksi nousi esiin myös Suomen suurimpien festivaalien kohdalla se, että riderit eivät aina ole ajantasaisia, tai ne eivät tavoita oikeita henkilöitä ajoissa. Tämä ongelma toistuu suuremmassa mittakaavassa etenkin pienempien tuotantojen ja tapahtumien kohdalla. Syiksi tutkimuksen mukaan osoittautuu, että riderit katoavat tai muuttuvat lyhyellä varoitusajalla, toisin sanoen jäävät väärin henkilöiden sähköposteihin, eivätkä kulkeudu oikeille tahoille tai muutoksia tehdään liian lyhyellä varoitusajalla. Tulee kuitenkin huomioida, että festivaaliesiintymisiä sovittaessa

esimerkiksi vuotta aiemmin, ei seuraavan kesän ridereita ole useinkaan vielä olemassa ja sopimukset solmitaan siis vanhan riderin pohjalta. Tämä aiheuttaa haastattelututkimuksen mukaan ongelmia erinäisten asioiden kanssa. Tuotannon koko saattaa kasvaa huomattavasti vuoden aikana ja näin ollen tarpeet lavan koon, aputilojen ja vaihtoaikojen kanssa ovat usein huomattavankin eri luokkaa kuin aikaisemmin.

5 Johtopäätökset

5.1 Budjetti

Koska kiertueiden budjetteihin ei yksilötasolta useinkaan yksittäinen teknikko tai kiertuemanageri pysty paljoa vaikuttamaan, onkin haastattelututkimuksen mukaan yhä yleisempää että yksi esiintyjäryhmän teknikoista nimetään kiertuemanageriksi huolehtimaan sekä teknisestä tuotannosta, että yleisistä käytännön asioista liittyen esiintymisten kaiken kattavaan suunnitelmalliseen hoitamiseen. Ohjelmatoimistojen omia tuotantotyöntekijöitä pyritään kulurakenteen vuoksi käyttämään ymmärrettävästi mahdollisimman paljon, mutta tutkimuksen mukaan ohjelmatoimistoilla ei riitä osaaminen monimutkaisempien teknisten kokonaisuuksien hallitsemiseen, joten on helpompaa, että yksi teknisesti orientoitunut henkilö on mukana sekä artistituotannossa, että luonnollisesti teknisessä tuotannossa. Ohjelmatoimiston tuotantotyöntekijöillä on tutkimuksen mukaan lisäksi yleensä useita artisteja, joten heidän työaikansa ei riitä jokaisen tuotannon jokaisen asian hoitamiseen, vaan mitä enemmän tuotannossa on liikkuvia osia, sitä tärkeämpi on kiertuemanagerin rooli. Kiertueiden esituotannoissa pitäisi haastattelututkimuksen mukaan ottaa jo myyntihetkellä huomioon erillisen kiertuemanagerin työpanosta vastaava kuluerä. Tämä kuluerä on budjetissa suhteellisen pieni, mutta sen mahdollistama työ on sitäkin arvokkaampi kokonaisuuden kannalta.

5.2 Multitasking eli moniajo

Haastattelututkimuksen ja omien kokemuksieni mukaan moniajoa voidaan helpottaa sillä, että osa kiertuemanagerin työstä tapahtuu kuitenkin ennen kiertuetta ja hyvin hoidettu esituotanto vähentää itse kiertueella tapahtuvaa yhdelle henkilölle kohdistuvaa kuormitusta. Esituotantovaiheeseen tulee siis varata riittävästi aikaa, jotta kahta työtä tekevän henkilön on mahdollista tehdä kaikki mahdolliset työtehtävät ennen kiertueen alkamista, eikä vasta kiertueen aikana jolloin tehtävää on muutenkin paljon. Haastatteluiden mukaan useata työtä samanaikaisesti suorittavan henkilön on ensisijaisen tärkeää huolehtia henkisestä hyvinvoinnistaan ja riittävästä unensaannista, jotta työssä jaksamista voidaan edesauttaa. Moniajo onkin haastattelututkimuksen mukaan sidoksissa sekä kiertueen rahalliseen- että ajalliseen resursointiin.

5.3 Ajankäyttö ja tietojen dokumentointi

Tavoitteellinen suunnitelmallisuus ja asioiden dokumentointi auttaa haastatelluiden henkilöiden mielestä eri kokoisten teatterituotantojenkin parissa työskentelevien työssä. Suunnittelupalavereissa, oli kyseessä sitten teatterituotanto tai kiertuetuotanto, on tärkeää kirjata ylös kaikki sovitut asiat, koska ihmisen muisti on aiemmin viittaamani tutkimusten mukaan rajallinen etenkin moniajon aikana. Kaikista sovitusta asioista on hyvä olla niin sanotusti mustaa valkoisella.

Ajankäyttöä esituotantovaiheessa helpottaa se, että jokainen tietää mitä ollaan tekemässä ja millaiset tavoitteet valmiille tuotannolle asetetaan. Tässäkin yhteydessä korostuu kommunikaatio, tiedon välittäminen ja sen suodattaminen. Kaiken tarvittavan tiedon pitää esituotantovaiheessa olla oikeiden henkilöiden saatavilla riittävän ajoissa, jotta mahdolliset ongelmakohdat saadaan käsiteltyä hyvissä ajoin.

Esiintymispaikoilla ja tekniikan toimittajilla tulisi olla listaus paikan päällä olevasta laitteistosta ajoissa jaettavaksi saapuville esiintyjäryhmille. Klubien ja vastaavien kohdalla tämä toteutuukin esimerkiksi niin, että tiedot ovat saatavilla esiintymispaikan kotisivuilta. Ajantasaiset DWG-kuvat ja esimerkiksi Sketchup- kuvat tilasta ja mahdollisista ripustusmahdollisuuksista säästäisivät kaikkien aikaa ja olisi hyvää palvelua esiintymispaikan suunnalta. Sosiaalisessa mediassa onkin tämän opinnäytetyön kirjoittamisen aikaan ollut jo jonkin aikaa yllä hanke, jolla kerätään tietoja esiintymispaikoista tekniikan näkökulmasta avoimeen käyttöön kaikkien saataville. Eli mikäli jollakin ravintolalla ei ole listausta tai tarkempaa tietämystä talonsa soveltuvuudesta esiintymiselle, voidaan hyödyntää ravintolassa jo vierailneiden teknikoiden kokemuksia ja tietoja kyseisen paikan laitteistosta, roudausreiteistä ja yleisestä soveltuvuudesta esiintymisille. Näin ollen voidaan viime kädessä arvioida onko tilattu tuotanto sopiva kyseiseen paikkaan ja minkälaisia muutoksia tuotantoon tarvitsee mahdollisesti tehdä. Tässä yhteydessä olisi tärkeää, että esiintyjäryhmän puolelta joko myyjällä, tai tuotannolla olisi antaa mahdollisimman yksinkertainen, mutta selkeä kuva tilaajalle siitä, mitä hän on ostamassa. Haastattelututkimuksen mukaan kiertuemanagerin viimeistään tulisi olla perillä siitä mitkä asiat tulisi olla hoidettuna jo hyvissä ajoin ennen esiintymistä, jotta tuotanto toteutuu suunnitellulla tavalla. Eli informaatio kaikesta tarvittavasta tulee olla sekä tuotannon, että tilaajan hallussa hyvissä ajoin, jotta tarvittaviin toimiin voidaan ryhtyä.

5.4 Riderit

Haastattelututkimuksen mukaan on käytännöllisempää, että tekninen rider ja hospitality rideri ovat erilliset. Näin ollen tapahtuman järjestäjä voi ohjata teknisen riderin niille henkilöille joille se kuuluu ja muun tiedon tarjoiluista, majoituksesta ja muusta ollenaisista toivomuksista niistä asioista vastaavalle taholle. Tutkimuksen mukaan on kuitenkin erityisen tärkeää, että henkilö joka on viime kädessä vastuussa tapahtuman kuluista, on nähnyt ja hyväksynyt kaikki tuotannosta aiheutuvat kustannukset. Teknisen riderin selkeys auttaa tekniikan toimittajaa arvioimaan tekniikasta aiheutuvat kustannukset, jotka tulevat tilaajan maksettavaksi.

Ridereissa tulisi tutkimuksen mukaan myös olla näkyvissä tarvittavat yhteystiedot, jotta mahdollisista muutoksista voidaan keskustella hyvissä ajoin ja päivämäärä jolloin riderit on päivitetty. Näin sopijaosapuolet voivat varmistua että tieto on ajantasaista ja oikeaa. Kun riderit on toimitettu hyvissä ajoin ja ne ovat tiedoiltaan ajantasaiset, voidaan tutkimuksen mukaan helpottaa sekä esiintyjäryhmän, tilaajan, että tekniikan toimittajan esituotantovaihetta ja turhilta väärinkäsityksiltä, sekä ikäviltä yllätyksiltä esiintymispaikalla vältytään.

Yhtenä isompana kehitysideana haastattelututkimuksen aineiston perusteella olisi näkemykseni mukaan siirtyminen jonkinlaiseen järjestelmälliseen tietojen kokoamiseen esimerkiksi ridereiden osalta. Tapahtuma voisi koota yhteen sovellukseen kaikkien esiintyjien riderit ja tarvittaessa tarjota kaikille esiintyjäryhmille valmiin rider -pohjan. Tällainen sovellus voisi olla esimerkiksi Ridline.

Ridline on uusi ridereiden organisoituun käsittelyyn soveltuva ohjelmisto, jonka kehittäessä olen ollut konsultin ominaisuudessa mukana. Sen avulla esiintyjäryhmä voi luoda oman riderinsa ja jakaa sen tapahtumajärjestäjien kanssa. Ridline mahdollistaa, että kaikki rideriin tehdyt muutokset niin esiintyjän, kuin tapahtumajärjestäjän suunnalta tallentuvat järjestelmään ja esiintyjäryhmä varmistuu ilmoitusten avulla, että heidän riderinsa on luettu. Ridlinen ulkoasu on aina samankaltainen ja ohjelmisto sisältää yleisimmät ja tarvittavat asiat riderin luomiseen. (Niit 2019)

Asiaa tulee kuitenkin tarkastella kriittisesti. Palveleeko yksi yhteinen rider -malli kaikkien esiintyjäryhmän tarpeita, vai onko sittenkin helpompaa että rider on muodoltaan vapaa?

Ja olisiko ylipäättäen edes mahdollista että esiintyjäryhmät saataisiin käyttämään sovellusta, joka olisi mahdollisesti maksullinen?

Kokemuksieni mukaan parhaimmassa tapauksessa esimerkiksi festivaalien tekniset tuottajat suodattavat saamistaan teknisistä ridereista tarvittavat tiedot ja keräävät ne kootusti tekniikan toimittajan tietoon. Tällaisia tietoja voivat yksinkertaisimmillaan olla esimerkiksi mikrofonitelineiden lukumäärä. Näin ollen tieto on tekniikan toimittajan saatavilla selkeästi koostettuna. Ridlinen kaltainen sovellus tarjoaa kuitenkin näkemykseni mukaan ideoita, joiden avulla monista ongelmista ridereihin liittyen voitaisiin tulevaisuudessa päästä eroon.

6 Yhteenveto

Kiertuemanageroinnin merkitys on muuttunut vuosien saatossa. Nykypäivänä on herätty huomaamaan, kuinka edellä esitettyjä tilanteita ja tutkimustulosten esiintuomia ongelmia tarvitaan ratkomaan joku muu, kuin esiintyjä itse. Kiertuemanageri luo mahdollisen muun työnkuvansa ohessa yleistä luottamusta ympärilleen ja varmistaa että esiintyjäryhmä ja muu kiertueen henkilökunta voivat hoitaa työnsä hyvin. Esiintymiskorvaukset ovat tällä hetkellä suhteellisen kipurajoissa, jotta esiintymiset olisivat kannattavaa toimintaa sekä esiintyjille, että tapahtumajärjestäjille, joten suoranaista vastausta sille, mistä voidaan säästää, jotta kiertueelle voitaisiin palkata kiertuemanageri, ei ole helppo antaa (Tamminen 2019). Tämän opinnäytetyön eräs tarkoitus onkin toimia tietynlaisena aineistona ja oppaana sille, miten varsinkin kiertuemanagerin työtä muun työn ohessa hoitavan henkilön työtaakkaa voitaisiin helpottaa ja kuinka mahdollisiin ongelmatilanteisiin voidaan vastata tai jopa ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä.

Keikkamyymäjät ja ohjelmatoimiston edustajat eivät voi kaikkia vastaantulevia tilanteita nähdä ennalta, saati vaikuttaa niihin. Heidän työnsä tapahtuu yleensä arkipäivisin ja mikä merkityksellisintä, satojen kilometrien päästä esiintymispaikalta. Ohjelmatoimistojen tuotantotyöntekijöillä ei myöskään välttämättä ole alati kasvavien tuotantojen vaatimaa teknistä tietämystä, joten on tärkeää että esiintyjäryhmällä on ainakin yksi yleisesti tuotannon ja sen tekniset tarpeet tunteva henkilö mukanaan.

Usein esiintyjillä ei ole, eikä tarvitse ollakaan teknistä tai tuotannollista tietämystä kuinka erilaisia keikkapaikalla esiintyviä ongelmia ja valitettavasti jopa vaaroja voidaan ennaltaehkäistä tai ratkoa. Etenkin pienissä tuotannoissa, joissa esiintyjät saattavat huolehtia myös keikkamyynnistään itse, tämä tarve mahdollisimman laajalla tuotannollisella ja esitysteknisellä osaamisella ja näkemyksellä varustetusta henkilöstä korostuu. Kiertuemanageri on henkilö, jota useat tuotannot koosta riippumatta tarvitsevat toimiakseen ammattimaiseen, turvalliseen tapaan.

Opinnäyteprosessin aikana olen törmännyt useisiin haasteisiin. Aiheeseen soveltuvien kirjallisten lähteiden vähäinen määrä on hankaloittanut viitekehyksen luontia ja olenkin työn aikana päätenyt käyttämään haastattelua menetelmänä tiedonkeruuta varten. Sopivia haastattelulähteitä etsiessäni olen joutunut pohtimaan lähteen luotettavuutta ja mielestäni olen päätenyt työn ja alan kannalta parhaisiin mahdollisiin lähteisiin, ottaen huomioon henkilöiden kokemuksen ja aseman ammattialalla. Opinnäytteeni aihe ja

tutkimuskysymys ovat lisäksi toteuttamani haastattelututkimuksen mukaan tietyllä tapaa arka puheenaihe, mutta yhtäläillä aiheen koetaan olevan merkittävä, kehitystä kaipaava ja käsittelemisen arvoinen. Koen, että olen tämän opinnäyteprosessin aikana kehittänyt ja osoittanut omia valmiuksiani toimia ammattialallani. Olen saanut prosessin aikana useita oivalluksia ja uusia ideoita kuinka voin kehittää omaa työskentelyäni kiertuemanagerina ja minkälaisia tietoja ja taitoja kiertuemanagerilta vaaditaan jatkuvasti kehittyvissä tapahtumatuotannoissa. Olen soveltanut alasta kirjallisessa muodossa olevaa vähäistä tietoa yhdessä haastattelututkimukseni kanssa tuodessani esiin aikaisemmin vain niin kutsuttuna hiljaisena tietona ollutta materiaalia. Toivonkin, että tätä opinnäytetyötä voitaisiin tulevaisuudessa käyttää mahdollisia alaa kehittäviä jatkotutkimuksia varten.

Lähteet

Ajoneuvoluokkia koskevat nopeusrajoitukset 353/2006, § 3. Luettavissa osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060353>

European Union terminology 2019. <https://iate.europa.eu/home>

Eventric 2017. Master Tour. <https://www.eventric.com/products/master-tour/> (luettu 16.8.2018).

Kangas, Antti 2011. Kiertuemanagerointi tapahtumatuotannoissa. Opinnäytetyö. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/31863/Kangas_Antti.pdf?sequence=2&isAllowed=y (luettu 15.2.2018)

Multitasking on vähemmän tuottavaa kuin yhden Asian tekeminen kerralla. Kauppalehti 2017. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/multitasking-on-vahemman-tuottavaa-kuin-yhden-asian-tekeminen-kerralla/96884f54-b24e-3ebd-997e-9ba171bf89df> (luettu 22.4.2019)

Pitkämäki, Päivi 2007. Sisäinen viestintä työyhteisössä – kohti parempaa viestintää. Opinnäytetyö. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/9123/Pitk%C3%A4%3Fm%C3%Fki.P%C3%Fivi.pdf?sequence=2> (luettu 22.4.2019)

Saaranen-Kauppinen, Anita ja Puusniekka, Anna, 2006. Teemoittelu. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html (luettu 29.4.2019)

Scion AV 2012. Managing a Music Tour – Scion Music(less) Music Conference 2011) Scion AV). YouTube-video, 29:16, julkaistu 23.3.2012
https://www.youtube.com/watch?v=x9MbaKFTI_w

Tapahtumaturvallisuusryhmä. Facebook-ryhmä. 2018
<https://www.facebook.com/groups/882036181890996/>

Workman, Mark 2012. One For The Road – How To Be a Music Tour Manager. USA: Road Crew Books.

Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit Ry 2019. Yleiset ohjelmatoimitusehdot.
<https://ohjelmatoimistot.fi/yleiset-ohjelmatoimitusehdot> (luettu 24.4.2019)

Kuvaluettelo:

Kuvio 1. Google 2019.

Kuvio 2. Bradley Paul/Eventric 2019.

Kuvio 3. Nipuli Miska 2019.

Kuvio 4. Workman, Mark 2012. One For The Road – How To Be a Music Tour Manager. USA: Road Crew Books.

Haastattelut

Niit, Neveli 2019. Toimitusjohtaja. Ridline. Haastattelu: 25.4.2019

Soilamo, Karri 2019. Tuotantopäällikkö, kiertuemanageri. Soi Sound System Oy.
Haastattelu: 28.4.2019

Tamminen, Janne 2019. Kiertuemanageri. Haloo Helsinki!. Haastattelu: 25.4.2019

Arttu Wiskari, tekninen rider 2018

ARTTU WISKARI – Tekninen rider KESÄ 2018 – päivitetty 27.5.2018 - sivu 1/5

YLEISTÄ:

- Ryhmä saapuu paikalle molemmista kyljistä lastattavalla, 12m pitkällä keikkabussilla, jolle tarvitaan paikallaolomme ajaksi 16A suko.
- Apukäsiä tarvitaan sen verran että sekä purku, että pakkaus sujuu ripeästi.
- Saapuessamme toivomme stagemanagerin tai muun tapahtumasta vastaavan tahon olevan meitä vastassa, jotta voimme käydä oleelliset asiat läpi.

LAVA JA RISERIT

TARVITAAN:

- Minimissään 8x6m lava. Jos lava on pienempi, ilmoita Miskalle niin tiedetään varautua.
- Rumpalille 3x2x0,4m riser lukittavilla pyörillä ja kosketinsoittajalla 3x2x0,4m riser lukittavilla pyörillä. Näihin tuomme omat riserikankaat.

ÄÄNI:

TUODAAN:

- FOH-miksaaja ja MON-miksaaja.
- Mikserit molempiin päihin (FOH: Midas M32 ja MON: Midas M32R).
- Langallinen kuuntelu rumpalille ja langattomat kuuntelut muille soittajille.
- Lavapään räkki, jossa:
 - digitaalinen lavarasia
 - langattomat kuuntelut
- Waves-räkki etupäähän.
- Mikit ja DI-boksit.

TARVITAAN:

- PA + kattava ja riittävä etufilli. Laadukas ja koko yleisöalueen kattava äänijärjestelmä.
- CAT5e -kaukokaapeli etupästä lavapäähän.
- Mikkipiuhat
- Lavahaut
- Lavasähköt
- 16A voimavirtasyöttö monitorimikserin alla olevaan räkkiin.
- 16A suko etupään mikserille.
- Mikkiständit (3 lyhyttä, 6 pitkä, 1 pitkä suora limppu).
- Etupäähän pöytä tai case (mielellään minimissään n. 1m korkea!) mikserille ja lisäksi pieni apupöytä Waves-räkille ja läppärille.
- Sekä etu-, että lavapäähän kumpaankin tilaa noin 2x2m.

VALO

TUODAAN:

- Valohenkilö
- Valo-ohjain (Chamsys MQ200).
- Oma trussitolppiin kasattava valosetti.
- Valoräkki
- Taustalakana, sekä riserikankaat.

TARVITAAN:

- Talon valot.
- Yhteys talon valoihin.
- DMX-kaapeli omille valoille etupäästä lavan takaosassa keskellä (USC) sijaitsevaan valoräkkiin.
- 32A voimavirtasyöttö omille valoille lavan takaosassa keskellä (USC) sijaitsevaan valoräkkiin.
- 16A suko valo-ohjaimelle etupäähän.
- Talon valojärjestelmän plot ja patch paperilla paikanpäälle.
- Ripustusmahdollisuus taustalakanalle.
- Etupäähän tilaa noin 2x2m.
- Valmistelutila lavan sivu- tai takatilasta omalle valosetillemme.
- Vähintään 1 valoteknikko avustamaan valosettimme kasauksessa ja purussa.

HUOMIOITAVAA:

- Tarvitaan ehdottomasti CAT5e-kaapeli etu- ja lavapään välille. Järjestelmämme on sellainen, ettei se millään järkevällä tavalla taivu analogikaukokaapeliin.
- Kaikki kanavat kytketään mielellään suoraan meidän lavarasiaan kiinni (paitsi kanavat 33-37, jotka kytketään monitorimiksaajan rakkimikseriin).
- Lavapää tulisi sijaita stage rightissa mikäli mahdollista.
- Bändi käyttää lähtökohtaisesti omaa backlinea, eikä se ole muiden käytettävissä, ellei ole toisin sovittu.
- PA-syöttö saadaan joko etu- tai lavapäästä analogi-XLR:llä.
- IEM-taajuusalue on 650.100-680.500 MHz. RF-info ohessa.
- Tarvitaan minimissään 80cm leveä ramppi lavalle. Omat trussitolpat liikkuvat pyörien päällä.
- Toivomme risereiden ja niille sopivan valmistelutilan olevan käytössämme vähintään tunti ennen vaihtoaamme.
- Sekä lavan, että tekniikan työpisteiden tulee olla turvallisia ja säältä suojattuja.
- Kuvaus kalustosta ja plot sekä patch talon valoista olisi mukava saada viimeistään viikkoa ennen esiintymistä Miskalle osoitteeseen:
- Mikäli ilmenee kysyttävää, ole yhteydessä. Yhteystiedot alla.

ARTTU WISKARI – Tekninen rider KESÄ 2018 – päivitetty 27.5.2018 - sivu 3/5

RF-INFO:

MERKKI	MALLI	TAAJUUSALUEEN KOODI	TAAJUUSVÄLI (MHz)	KÄYTTÖTARKOITUS
AKG	IVM 4500	1	650.100-680.500	ARTTU IEM
AKG	IVM 4500	1	650.100-680.500	GTR IEM
AKG	IVM 4500	1	650.100-680.500	BASS IEM
AKG	IVM 4500	1	650.100-680.500	KEYS IEM
AKG	IVM 4500	1	650.100-680.500	MON TECH IEM

- Edellytämme että järjestäjä huolehtii RF-koordinoinnista.

ARTTU WISKARI – Tekninen rider KESÄ 2018 – päivitetty 27.5.2018 - sivu 4/5

CH	MIKÄ	MIKKI	+48V	STÄNDI	MUUTA
1	BD	D12 VR	X		basarin sisälle
2	SD1 top	SM57		lyhyt puomi	
3	SD1 bottom	Beta 57		lyhyt puomi	
4	SD2	SM57		lyhyt puomi	
5	RT1	OPUS 87	X		
6	RT2	OPUS 87	X		
7	FT	OPUS 87	X		
8	FT2	OPUS 87	X		
9	OH L	MK-012	X	pitkä puomi	mikki "stereoraudassa"
10	OH R	MK-012	X		mikki "stereoraudassa"
11	HH	C 451 B	X	oma clamp	hihat-ständissä
12	BASS	DI	X		DI-boksi basistin pedaaliudassa
13	KEYS1 L	DI			
14	KEYS1 R	DI			
15	KEYS2 L	DI			
16	KEYS2 R	DI			
17	GTR L	XLR			XLR-ulostulo Kemperissä
18	GTR R	XLR			XLR-ulostulo Kemperissä
19	VOC ARTTU	AE6100		pitkä suora limppu	
20	VOC KEYS	SM58		pitkä puomi	
21	VOC BASS	SM58		pitkä puomi	
22	VOC DRUMS	SM58		pitkä puomi	
23	HD1 L	XLR viuhka			
24	HD1 R	XLR viuhka			
25	HD2 L	XLR viuhka			
26	HD2 R	XLR viuhka			
27	HD3 L	XLR viuhka			
28	HD3 R	XLR viuhka			
29	CLICK	XLR viuhka			
30	VOC SPARE	SM58			
31					jätetään tyhjäksi
32					jätetään tyhjäksi
33	GTR TB	XLR		pitkä puomi	XLR monitorimikserille
34	ARTTU TB	XLR			XLR monitorimikserille
35	BASS TB	XLR			XLR monitorimikserille
36	DRUMS TB	XLR			XLR monitorimikserille
37	KEYS TB	XLR			XLR monitorimikserille

- Lisäksi lavakartassa näkyvät viisi XLR-paluuta (out 9-13) monitorimikseriltä rummuille.

LAVAKARTTA:

